

☆ زار: ناتوان، ضعیف، نحیف

☆ غنیمت: فرصت مناسب، سود، آنچه به دست آید.

☆ ربیع: بهار، هنگام بهار

☆ موزون: دارای وزن و آهنگ، سنجیده

☆ قُمری: پرنده‌ی خاکستری رنگ و کوچک‌تر از کبوتر

☆ نظر: عقیده، فکر

☆ هوشیار: انسانِ خردمند

☆ معرفت: شناخت به علم و دانش

☆ خَلق: آفریده، مردم

☆ خالق: آفریدگار، خلق‌کننده

☆ نعمت: بخشش، مال، روزی

☆ سپاس‌داری: سپاسگزاری، شکرگزاری

☆ بیاید: لازم و شایسته است.

☆ اندیشه کردن: فکر کردن

☆ مخلوق: آفریده شده، انسان

☆ غفلت: نادانی، بی‌خبری

☆ مَرغزار: چمنزار، سبزه‌زار

☆ گردون: آسمان

معنی جمله‌های مهم

این همه خلق را که شما بینید بدین چندین بسیاری، این همه را خالق است که آفریدگار ایشان است و نعمت ایشان از وی است.

معنی: آدم‌های بسیاری را که می‌بینید، آفریننده‌ای دارند که آن‌ها را آفریده است و به همه‌ی آن‌ها، مال و روزی بخشیده است.

نکته‌ی دستوری: این همه خلق ← مفعول / این همه (= این همه را خالق است) ← متمم (= برای این همه) / «را» در «این همه خلق را»، نشانه‌ی مفعولی است. «را» در «این همه را» به معنی برای، حرف اضافه است.

بیشتر بدانیم

مُتَمِّم: اسم (= کلمه) یا گروه اسمی است که بعد از حرف اضافه می‌آید؛ مانند: من بِا او اَمدَم.

حرف اضافه   متمم

حروف اضافه عبارت‌اند از: در، با، به، از، برای، بهر، از بهر، مثل، مانند، همانند، بدون، بر، همچو، همچون و ...

نکته اگر «را» به معنی «برای»، «به» و «از» به کار رود، حرف اضافه است نه نشانه‌ی مفعولی؛ مانند: حاتم طایی را پرسیدند ... از حاتم طایی پرسیدند. («را» به معنی «از» ← حرف اضافه / حاتم طایی ← متمم)

آفریدگار را ببايد پرستيدن و بر نعمت او سپاس داري بايد كردن.

معنی: شایسته است که خداوند را ستایش کنیم و نسبت به نعمت و روزی او شکرگزار باشیم.
نکته‌های دستوری: این عبارت، دو جمله دارد. / آفریدگار ← مفعول / نعمت ← متمم / او ← مضاف‌الیه

اندیشه كردن اندر كار خالق و مخلوق، روشنائي افزايد اندر دل، و غفلت از اين و نااندیشيدن، تاریکی افزايد اندر دل و نادانی، گمراهی است.

معنی: فکر کردن در کار خدا و آفریده‌هایش، سبب آگاهی و بینش انسان‌ها می‌شود و بی‌توجهی نسبت به کار خداوند و فکر نکردن به آن، سبب گمراهی و نادانی وجود انسان‌ها می‌شود.

نکته‌ی آرایه‌ای: اندیشه کردن و نااندیشیدن ← تضاد / خالق و مخلوق ← تضاد / روشنائي و تاریکی ← تضاد
نکته‌های دستوری: این عبارت از سه جمله، تشکیل شده است. / اندیشه کردن ← نهاد / اندر (= در) ← حرف اضافه و کار متمم / روشنائي ← مفعول / غفلت از این ← نهاد / نااندیشیدن ← نهاد / تاریکی ← مفعول

نکته اندیشه کردن و نااندیشیدن، فعل نیست و جمله هم به حساب نمی‌آید.

نکته‌ی ادبی: اندیشه کردن و نااندیشیدن ← هم‌خانواده / خالق و مخلوق ← هم‌خانواده

معنی بیت‌ها

